

Miquel Sbert i Garau

El crim

LLEONARD MUNTANER ■ EDITOR

Miquel Sbert i Garau

El crim

Coberta: Jaume Muntaner a partir del gravat
T'asseguro que els seus molts pecats li han estat perdonats
(Lluc VII, 47), en una edició mallorquina de 1918.

Primera edició: octubre de 2017
Edició digital: maig de 2020

© Miquel Sbert i Garau, 2017
© D'aquesta edició:

carrer de Joan Bauçà, 33 - 1r | 07007 Palma (Mallorca)
editorial@lleonardmuntanereditor.cat
www.lleonardmuntanereditor.cat

Correcció ortotipogràfica: Maria Muntaner
Maquetació e-book: Susana Cardona

e-ISBN: 978-84-17833-36-7

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot dur a terme amb l'autorització dels seus titulars, a part de les excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar-ne o escanejar-ne fragments.

TAULA

[Carta de Martí Solivelles Beltran](#)

[El crim](#)

[El dietari](#)

[Nota manuscrita de Martí Solivelles Beltran](#)

[Postilla](#)

[Miquel Sbert i Garau](#)

PREMI
DE NARRATIVA MEDITERRÀNIA
PARE COLOM 2017

EL CRIM, DE L'ESCRITOR MIQUEL SBERT I GARAU, VA SER SELECCIONAT COM A FINALISTA DEL PREMI DE NARRATIVA MEDITERRÀNIA PARE COLOM 2017, CONVOCAT PER L'AJUNTAMENT D'INCA.

FORMAREN PART DEL JURAT EL SR. ANTONI RODRÍGUEZ MIR, REGIDOR DE CULTURA DE L'AJUNTAMENT D'INCA, QUI ACTUÀ COM A PRESIDENT AMB VEU I SENSE VOT; EL SR. JOAN PERELLÓ GINARD, ESCRITOR; LA SRA. LUCIA PIETRELLI, ESCRITORA; EL SR. PERE J. MARTORELL CASTELLÓ, ESCRITOR; LA SRA. ROSA PLANAS FERRER, ESCRITORA I CRÍTICA LITERÀRIA; LA SRA. MARIA MUNTANER GONZÁLEZ, EDITORA; I LA SRA. MARGALIDA ADROVER CABRERA, QUI ACTUÀ COM A SECRETÀRIA DEL JURAT, AMB VEU I SENSE VOT.

INCA, 18 DE JULIOL DE 2017

MARTÍ SOLIVELLES BELTRAN

28/09/2014

Per a: Carmel Villalonga. Editor

(carmel@edicionscarmel.cat)

Assumpte: Textos de ma mare

Benvolgut Carmel,

Tal com m'aconsellares, passat un temps, potser massa llarg, de la mort de ma mare, vaig començar l'escorcoll dels seus papers. Del caramull ingent de paperam que omplia no només el seu, diguem-ne, despatx, que tu tan bé coneixes, sinó dues sales —una gran i una més petita a la cambralta de la casa de Son Morat.

Saps, com jo sabia i sé, que ma mare era molt ordenada i tota la seva documentació estava desada amb una pulcritud i una sistemàtica que qualsevol arxiver hauria envejat i que, segons diuen, no és gaire freqüent en una filòloga d'interessos mot dispersos, i molt menys en una creadora, una novel·lista com era ella. Què te n'he de dir jo, de qui era i què feia ella, a tu, que, des de les darreries dels noranta del segle passat li has publicat totes les novel·les, tots els llibres de narracions i fins i tot els reculls dels articles que escrivia i sortien a revistes i a la premsa diària.

Per a mi, rebostejar pels papers de ma mare ha estat dolorós, però no gens complicat. D'entrada em costà engegar el seu ordinador i començar la tasca perquè m'envaïa una espècie d'amarguesa, de peresa, que no era altra cosa que tristor per la seva absència irreversible. Tu saps que ma mare i jo érem tot u. Coneixes ben bé la història de la seva solitud i no hem d'anar ara per aquest camí. Bé, el cas és que un dia vaig fer el cor fort i vaig polsar la tecla d'encesa del PC. La clau la sabia des de sempre, no hi havia secrets entre ella i jo i, a més, la seva previsió era total i mai no hauria concebut que, si passàs alguna cosa, els seus

arxius em fossin inaccessibles o, molt pitjor, que em veiés obligat a cercar algun informàtic que m'ajudàs a desxifrar els misteris de les entranyes dels seus documents privats i gelosament guardats.

Tot va anar com una seda. Les carpetes, meticulosament ordenades, amb nom i any, contenien una allau de textos que anaven des dels originals fins a les còpies del que ella havia publicat —recordes que uns escrits els feia amb el processador, però deia que altres li «exigien» llapis o ploma i que, després, disciplinada, ella mateixa els «passava a l'ordinador». Totes les seves novel·les, tots els seus textos desats i, naturalment, amb una indicació per «trobar» fàcilment la paperassa: «carpeta blava; núm. 0124BN», sota el títol de la novel·la *Bona nit, us deia*, per exemple, hi guardava tota la paperassa que s'hi referia. Carpetes farcides amb arxius numerats o titulats o ambdues coses alhora. Vaig girar i regirar arxius d'anys enrere i les novel·les, els contes, els articles hi eren i la remissió als papers també. Vaig fullejar-ne, de folis i quartilles i fulls de moltes menes: manuscrits, mecanografiats, fotocopiats, etc., etc. Papers polsosos, groguencs alguns, altres impolluts, com si fossin nous de trinca... Hores i dies de caminar per les prestatgeries de l'obra i de les «colleccions» anàrquiques de mare. Records, sorpreses, tot hi era en aquelles carpetes del Windows i a les de cartró i de plàstic, als A-Z farcits de fulls i més fulls. Eren els arxius, bigarrats però impecables, d'una novel·lista especialitzada en narrativa històrica. D'una entusiasta de la dada exacta, de la informació precisa i abundant, de la documentació consistent; de la devota de la solidesa argumental que sotmetia a mil sedassos empírics la seva imaginació que, tot i ser molt fèrtil, com tu descobrires de seguida, es dissimulava per la rigidesa de la versemblança, per la concordança rigorosa amb la realitat contextual del discurs fantasiós. També, ho he de dir, eren els arxius d'una persona

amb una curiositat oceànica.

Tot normal. Previsible. Tot compost i ben endreçat, malgrat l'abundància, Carmel. Tot? No tot. He entès el perquè de la teva insistència a fer-me escorcollar prestatgeries i racons. Alguna cosa et devia dir el teu olfacte d'editor, o bé és que n'havíeu parlat i ni ella ni tu me n'havíeu dir res mai? No l'entenc, aquest silenci inútil, perquè al cap i a la fi tampoc no es tracta de res de l'altre món. No veig la raó del misteri. O potser no hi ha misteri i, senzillament, es tracta d'un simple oblit, de la manca d'avinentesa en les converses interminables que ella i jo teníem i les moltes que hem tingut tu i jo sovint, des que jo era quasi un infant i sense interrupció. No ho sé, però el cert és que fa pocs dies, una quinzena concretament, vaig obrir, gairebé, o sense gairebé, per atzar, una carpeta d'entre totes les que venien codificades amb un nombre.

Fins a aquest moment totes les codificades d'aquesta manera corresponien a qüestions de comptabilitat —relació de factures, rebuts...—, correspondència anodina o remissions a retalls de premsa, si no eren papers amb textos i imatges escanejats de notícies sobre presentacions dels seus llibres o de llibres d'altres, concessions de premis, entrevistes periodístiques i paperam intranscendent —ja saps que ella ho guardava tot. Però la carpeta 1929 em sorprengué. Només hi havia un document de Word.

Obert l'arxiu, unes ratlles que et copio: «El crim. Carpeta cartró. Núm. 19-11-1929», em convidaven a cercar la carpeteta...

Vaig suar tinta xinesa per descobrir-la, la carpeta de cartró. Vaig girar i regirar prestatgeries del despatx, de la sala i res de res. Cansat de fer feina en va a casa, només em quedava comprovar què hi havia de la 19-11-1929 a Son Morat i ja m'hi tens cap dret. A la cambralta no és que hi hagués molt material: dos armaris amb papers dins carpetes rebregades i alguns caramulls de folis solts i res més. Cap de les carpetes, unes dues-

centes tirant per curt, portava el codi cercat. Així que, una per una, vaig anar obrint-les i, certament, amagada dins una d'elles, sota uns fulls de paper en blanc i unes factures de la llum antigues, hi aparegué un sobre marronós de paper encartronat amb el rètol exacte, escrit a mà i en majúscules, del document Word: «El crim. 19-11-1929».

N'he copiat, lletra per lletra i pàgina per pàgina, el contingut. Te l'adjunt.

Carmel, com a editor i com a amic, en fas l'ús que consideris més oportú. Si vols fer-ne un llibre, tu mateix. Si vols desar-lo en la calaixera aquella on guardes tants originals —alguns d'ells meus— que dormen el silenci dels justos, ningú, i molt menys jo, t'ho retraurà.

Això no obstant, si vols el meu parer, aquesta novel·leta o narració breu —no sé ben bé com qualificar-la— és sorprenent perquè trenca amb la línia general de l'obra de la mare i, si bé es tracta d'una obra primerenca —les darreres pàgines semblen relativament recents—, ella li dedicà una atenció continuada durant anys. No es decidia a fer-la pública, no per raons relacionades amb el crim real —el seu treball d'investigació de les plaquetes de cançons populars amb les referències oportunes a les dades històriques dels fets, tant les periodístiques com les actes judicials, va ser publicat un temps després d'haver acabat la llicenciatura en filologia. Era l'any 1980. La seva primera novel·la és del 1995 —què te'n he de dir, a tu?— però, com veuràs, continuà fent entrevistes en aquells anys de «prescriptora» —ella feia servir la parauleta sovint— i encara anys a venir. Les transcripcions literals d'aquestes i d'altres entrevistes —bé, de la majoria, potser algunes les destruï o simplement s'han perdut— figuren també entre els papers, en lligalls diferents del que t'envio. Formen un conjunt separat de la narració. Com si ella, amb tota la intenció, volgués separar la investigació del discurs narratiu, i mantenir només una carcassa o esquelet d'on «penjar-

la». No ho sé. Jo situo la finalització del relat cap al 2004 o 2005, ja saps que a partir de l'any següent era pràcticament incapaç de viure autònomament. No te'ls tramet, aquests papers, però en cas que t'interessassin, només digues una paraula.

Una abraçada forta.

Martí

Ja me'n diràs coses.